
Danmark halter bagefter

I Psykolog Nyt 8/2005 skrev Erik Kroman, hvorledes han var frasorteret i PsykiatriFondens nye Erhvervsrådgivning, hvori der indgår et landsdækkende psykolognetværk, som virksomheder kan bruge anonymt og akut, hvis de tegner en virksomhedsordning med PsykiatriFondens Erhvervsrådgivning – og den er jo ikke gratis som den almindelige telefonrådgivning. Ordningen skal angiveligt sikre sunde virksomheder.

Dansk Psykolog Forening er opmærksom på et fordyrende mellemlid i forhold til kommunerne, men bortset fra den anonyme faktor så er det vel blot tale en konkurrerende virksomhed til de Falck-forsikringsordninger, der allerede kan tegnes, og som også omfatter akut psykologhjælp.

Men det er rigtigt, at PsykiatriFonden er på afveje. For deres hoved-

formål er oplysning, dvs. at udbrede kendskab til psykiske sygdomme og problemer, deres årsager, forebyggelse og behandling på baggrund af forskningsresultater.

Selvfølgelig skal de ikke lægge navn til fejloplysning på et spinkelt forskningsgrundlag, og det er der desværre tale om i en ny bog af overlæge Per Fink om "Funktionelle lidelser" – fysiske symptomer og sygdomme uden

kendt kropslig årsag, der er udgivet på PsykiatriFondens forlag.

Per Fink er foregangsmand for Liaison-psykiatrien i Danmark, og han vurderer, at det er en stor forsømt patientgruppe, og Jes Gerlach, der er formand for PsykiatriFonden skriver i forordet, at det er en vigtig bog, hvor der er en god oversigt over symptomer, årsager og behandlingsmuligheder.

Men hvor stor er egentlig denne gruppe? Og hvorledes kan vi forhindre fejldiagnosticeringer og psykiatriske fejlbehandlinger?

Kan de "nye sygdomme" som bogen omhandler, psykiatrisk diagnosticeres som funktionelle lidelser ud fra subjektive kriterier, således som det er sædvane ved andre psykiatriske sygdomme? Eller er det nok, at de endnu ikke kan somatisk diagnosticeres her i landet?

I bogen er de miljømæssige belastninger nedtonet, og det omtales fx ikke, at de multiple kemiske intolerante allerede diagnosticeres som MCS, de el-overfølsomme som EHS og de kronisk whiplashskadede som WAD i Sverige.

Forhenværende professor Robert Olin skrev allerede i 1999 i et debatoplæg om "Nye diagnoser", at det er relativt få, der kan hjælpes med psykologisk orienterede behandlingsmetoder, og han påpegede tidens øgede eksponering for forskellige miljøfaktorer, og at forebyggelse er vigtig.

Danmark halter desværre bagefter, hvad angår diagnosticering af mennesker med de "nye sygdomme", og det skyldes blandt andet utilstrækkelige lægelige og psykologiske undersøgelsesmetoder, hvor der blandt andet trænger til nyudvikling af de neuro-psykologiske test.

Jeg har allerede sendt et længere åbent brev til Jes Gerlach om risi-

koen for fejldiagnosticering og fejlbehandlinger af mennesker med "nye sygdomme", fordi der ikke skelnes imellem somatopsykiske og psykosomatiske problemstillinger, og ikke tages højde for en øget miljøbelastning. Med dette indlæg vil jeg gøre psykologer opmærksom på, at væsentlige forskningsresultater og informationer er frasorteret i bogen.

Det er nemlig ikke muligt at snakke sig ud af en el- eller kemikalieoverfølsomhed, men det hjælper at fjerne sig fra den eksponerende kilde eller at fjerne selve kilden, når det er muligt. Det er det desværre ikke med det stigende antal af G-3 mobilmaestendere og de mange trådløse kommunikationsnet, som nu også indgår på landets sygehuse og arbejdspladser.

Forebyggelse må opprioriteres, og det er da heldigvis også den linje, som professor Bente Klarlund Pedersen, den nye formand for Rådet for Folkesundhed, lægger op til.

Selvfølgelig skal mennesker der udsættes for negative miljømæssige belastninger og eksponeringer hverken udsættes for psykiatriske fejldiagnoser/overgreb eller for hastige og ensidige psykologiske psykosomatiske konklusioner.

Bente-Ingrid Bruun

Kommentar:

Funktionelle lidelser rammer en stor del af befolkningen, og alligevel findes der meget lidt tilgængelig information om emnet. Vi ved, at der er delte meninger om, hvorvidt disse sygdomme kan karakteriseres som kropslige eller psykiske, men da forskning viser, at der er en klar psykisk komponent i sygdommene, ønskede PsykiatriFonden at formidle lettilgængelig viden om dem. Vi bad derfor en af eksperterne på området, ledende overlæge, dr.med., ph.d. Per Fink på

Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykosomatik på Aarhus Universitetshospital, om at skrive en bog om de funktionelle lidelser. Det er baggrunden for udgivelsen.

PsykiatriFonden har bedt Per Fink om nedenfor at give en mere faglig respons på kritikken.

*Signe Gottlieb,
PsykiatriFonden*

I sit indlæg kritiserer Bente-Ingrid Bruun min bog "Funktionelle Lidelser: Fysiske symptomer og sygdomme uden kendt kropslig årsag", PsykiatriFondens Forlag 2005. Hun beskylder bl.a. bogen for at indeholde fejloplysninger på et spinkelt videnskabeligt grundlag. Jeg ville gerne have haft denne påstand specificeret, da en så generel kritik ikke levner mig en chance for at korrigere de misforståelser, kritikken må bygge på. Bente-Ingrid Bruun efterlyser tal for, hvor hyppigt funktionelle lidelser forekommer. Som angivet i bogen drejer det sig om 20-25 % af de patienter, der bliver indlagt på hospital eller konsulterer egen læge.

Bente-Ingrid Bruun stiller også spørgsmålet: "hvorledes kan vi forhindre fejldiagnosticering og psykiatrisk fejlbehandling". Et gennemgående tema i bogen er netop at forsøge at mindske den fejldiagnosticering, der foregår i dag, via oplysning om disse tilstande. Jeg understreger i bogen, at patienterne har krav på grundig og seriøs udredning, såvel somatisk som psykiatrisk. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at undgå fejldiagnoser og fejlbehandling, og det gælder både på det somatiske og det psykiatriske område.

Idet funktionelle lidelser defineres som tilstande, hvor patienter er plaget af fysiske symptomer, der ikke fuldt ud kan forklares ud fra kendte kirurgiske eller medicinske sygdomme, kan

man med rette stille spørgsmålsteget ved, om det drejer sig om psykiske lidelser, og om bogen derfor falder inden for PsykiatriFondens område. Da PsykiatriFonden opfordrede mig til at skrive bogen, indvilligede jeg, fordi jeg meget gerne vil støtte fonden og det store arbejde, der udføres. Jeg var klar over, at det kunne medføre modvilje mod bogen, idet nogle stærkt afviser antydningen af, at belastninger, stress og psykosociale forhold kan have betydning ved funktionelle lidelser. Dette må være årsagen til, at Bente-Ingrid Bruun anvender så stærke udtryk som, at mennesker ikke skal "udsættes for psykiatriske fejl diagnoser/overgreb". Jeg er inderligt imod denne skarpe skelnen mellem det psykiske og det kropslige, da det strider imod vores nuværende viden på området. Jeg håber derfor, at bogen kan være med til at opløse den skarpe skelnen, men kan se, at Bente-Ingrid Bruun desværre ikke har fanget dette centrale budskab.

Bente-Ingrid Bruun anfører, at der er væsentlige forskningsresultater og informationer, der er frasortet i bogen. Det er korrekt, at der er sket en udvælgelse af stof pga. det populærvideenskabelige sigte. Ligeledes læser jeg som forsker artikler og forskningsresultater med kritiske øjne i et forsøg på at undgå fejlslutninger eller skævridding af budskabet. Bente-Ingrid Bruun henviser til et debatindlæg, hvorfra hun citerer en svensk professor for at udtale, at der ikke er effekt af psykologisk orienteret behandling på 'de nye sygdomme', dvs. funktionelle lidelser.

Jeg kender ikke det pågældende debatindlæg, men udsagnet er i klar modstrid med et par store oversigtsartikler over undersøgelser med sådanne behandlingsforsøg. Disse har vist, at der synes at være effekt af kognitiv

behandling og af antidepressiv medicin. Bortset fra undersøgelser, der har vist positiv effekt af fysisk aktivering og træning, er der mig bekendt ingen andre behandlingsformer, herunder somatiske, der har vist effekt over for funktionelle lidelser. Det er vel på den baggrund kun naturligt, at psykiatere og psykologer interesserer sig for funktionelle lidelser og for at hjælpe disse patienter bedst muligt.

Det ville være interessant, at se på betydningen af miljøpåvirkninger ved funktionelle tilstande, også set i lyset af at kemisk-duftoverfølsomhed (MCS) er den sidste nye af de 'nye sygdomme' (funktionelle lidelser). Men når man skriver en bog, er man nødt til at begrænse sig.

Per Fink

Debatindlæg må højst fylde to A4-sider med dobbelt linjefstand. Indlæg, der forholder sig til navngivne personer eller grupper, vil blive forelagt den/de pågældende til eventuel kommentar. Sådanne indlæg kan altså ikke altid optages i det førstkomende nummer.